

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege cu
privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege cu
privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

AVIZ
la proiectul de lege cu privire la
Depozitarul central al valorilor mobiliare

Guvernul a examinat proiectul de lege cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr.321 din 15 iulie 2016) și enunță că susține proiectul legii în cauză în contextul necesității eficientizării mecanismului de control asupra circulației valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont de către Depozitarul central și participanții săi.

Totodată se prezintă unele remarci și propuneri de îmbunătățire a proiectului de lege vizat.

Pe lângă acestea, remarcăm că proiectul de lege înaintat necesită a fi ajustat la rigorile tehnicii legislative stabilite de Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative. În particularitate evocăm că potrivit prevederilor art.19 lit.a) al legii prenotate, fraza în textul proiectului de act legislativ se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, *concis și fără echivoc ideea*, aceasta să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat. Prin urmare, evidențiem despre necesitatea revizuirii/concretizării prevederilor netransparente și imprevizibile, utilizate în proiect, cum ar fi: la art.5 alin.(2) lit.d) și lit.g) - sintagmele „*organizarea mecanismului de împrumut*” și „*stabilirea conexiunilor*”; la art.5 alin.(3) lit.c) - sintagma „*codurilor ISIN*”; la art.9 alin.(3) - sintagmele „*reputație suficient de bună*” și „*combinație adecvată*”; la art.18 alin.(4) - sintagma „*expertiză recunoscută*”; la art.20 alin.(1) lit.b) - sintagma „*activitate esențială*”;. Formulările date, având un *caracter general*, creează incertitudine cu referire la reglementarea aplicabilă raporturilor juridice în speță, iar ulterior la etapa de implementare, stabilirea normelor juridice relevante aplicabile poate provoca dificultăți.

De asemenea relatăm că denumirea și obiectul proiectului Legii nu corespunde prevederilor aferente art.5 alin.(1) lit.n) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și conceptului Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018. Astfel, conceptul de inițiere a reformării activității Depozitarului central, prevăzut în Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018 (Cap. IV, lit. C, pct.4) prevede constituirea entității de Depozitar central unic și lansarea Registrului unic de stat al deținătorilor de valori mobiliare, administrat de Depozitarul central unic, în scopul creșterii transparenței acționarilor. În vederea realizării acestei prevederi, a fost modificată Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, care la art.5 alin.(1) lit. n) stabilește că Banca Națională a Moldovei constituie Depozitarul central unic cu atribuțiile stabilite de legea cu privire la Depozitarul central unic („*constituie Depozitarul central unic, operează, reglementează și supraveghează activitatea acestuia în*

conformitate cu atribuțiile stabilite de legea cu privire la Depozitarul central unic și alte acte normative”). La art.47 din proiectul de lege se prevede constituirea și funcționarea Depozitarului central unic, însă numai pentru o perioadă intermediară, norme ce contravin prevederilor conceptuale și Legii nr.548-XIII din 21 iulie 1995. Prin urmare, se propune redenumirea proiectului Legii și stabilirea reglementării numai a Depozitarului central unic, fără asigurarea unei perioade de intermediere. Ținând cont de potențialul pieței de capital al Republicii Moldova și de alte practici internaționale este suficient existența numai a unei entități în reglementarea tranzacțiilor de clearing și decontare a instrumentelor financiare și de ținere a registrului entităților de interes public.

La articolul 1 al proiectului de lege:

Norma urmează a fi revizuită, astfel încât aceasta să fie expusă clar și concis, fără a marca obiectul/domeniul de reglementare al legii de două ori în text. Totodată, în conținutul normei, după cuvintele „Depozitarul central” propunem a se completa cu sintagma „al valorilor mobiliare”. De asemenea, la art. 1, atragem atenția că inițiatorii au omis să prevadă scopul legii, deși titlul articolului dat conține o mențiune în acest sens.

De altfel, proiectul de lege cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare nu reglementează circulația valorilor mobiliare, acest aspect regăsindu-se în art.11 din Legea privind societățile pe acțiuni și secțiunea a 2-a din capitolul II din Legea privind piața de capital. Respectiv, urmează a se exclude propoziția a doua din art.1 al proiectului și a se reformula noțiunea de valori mobiliare în formă de înscriere în cont în partea ce vizează circulația, fiind substituită sintagma „prezenta lege” cu sintagma „legislația privind piața de capital”.

La articolul 2 al proiectului de lege:

- dat fiind că pe parcursul textului nu se utilizează „*activitate esențială*”, această noțiune urmează a se exclude;

Totodată, din noțiunea de „*depozitar central*” urmează a se exclude cuvântul „național”, iar în scopul asigurării înțelegerii adecvate a prevederilor proiectului și aplicării corecte a acestuia, cuvintele „depozitar central” și „Depozitarul central al valorilor mobiliare” necesită a fi inversate cu locurile (a se vedea titlul proiectului);

- propunem reformularea noțiunii de „*deținător de valori mobiliare*” prin inversarea acesteia (a se vedea titlul proiectului) după cum urmează: „deținător de valori mobiliare – persoană care deține valori mobiliare în baza dreptului de proprietate (proprietar) sau în bază de mandat sau contract (reprezentant sau custode);

- în textul noțiunii „*notificare despre pierderi*” considerăm necesară revizuirea

cuvintelor „*autoritatea competentă*”, deoarece provoacă confuzie în text.

- în textul noțiunii „*supraveghere*” necesită a fi reformulate cuvintele „Depozitarului central existent și planificat”, în vederea respectării unicității terminologice.

La articolul 3 al proiectului de lege:

- în titlul art.3, după cuvîntul „*statutul*” urmează a fi incorporat cuvîntul „*juridic*”.

- la alin. (1) se va exclude sintagma „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege”, deoarece proiectul nu prevede o altă formă organizatorico-juridică a Depozitarului central decît cea de societate pe acțiuni.

La art.4 al proiectului de lege:

- reglementarea capitalului propriu minim necesar al Depozitarului central (art.4 alin.(1), (2) și (3) din proiectul Legii) nu este relevantă și nu poate fi realizată în contextul normelor din proiect. Capitalul propriu al oricărei societăți comerciale, inclusiv al societății pe acțiuni, este un indicator variabil de la o perioadă la alta și nu poate fi subscris și vărsat similar capitalului social, deoarece integrează pe lîngă capitalul social (componentă fixă) și componente variabile (rezerve, profit nerepartizat, alte elemente de capital propriu, inclusiv diferența din reevaluarea activelor). În acest context, prevederile alin.(3) „*capitalul propriu al Depozitarului central este integral subscris și vărsat*” nu pot fi realizate, deoarece profitul și reevaluările de active nu pot fi vărsate și subscrise, similar capitalului social, care se subscrie la emisiune de acțiuni și se varsă în mijloace bănești. De asemenea, formula prevederilor alin.(1) sunt relevante în condițiile în care capitalul impus nu are un plafon minim, dar se determină după anumite norme expres stabilite de prudențialitate și de continuitate a activității comerciale, în dependență de profilul societății. Or, aceste norme trebuie să fie reglementate. În condițiile în care minimul de capital este prestabilit la alin. (2), normele de la alin.(1) nu sunt relevante.

De asemenea, este necesar de menționat că termenul „*rezultatul raportat*” din alin. (1), urmează să fie substituit prin „*rezultat reportat*”. Rezultatul reportat, conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) este o componentă a capitalului propriu și reprezintă profitul nerepartizat, respectiv, pierderea neacoperită din exercițiile financiare precedente. Suplimentar, menționăm că Depozitarul central, în contextul proiectului Legii, nu este o entitate de interes public, astfel nu este obligat să realizeze situațiile financiare conform IFRS. În context, este necesar de conformat prevederile aliniatului menționat la prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate în vigoare, unde indicatorul „*rezultat reportat*” nu se regăsește și este reprezentat de indicatorul „*profit nerepartizat al anilor precedenți*” (SNC „PREZENTAREA SITUAȚIILOR FINANCIARE”).

- la alin. (1) al proiectului Legii, sintagma „*va fi probabil*” urmează a fi substituită cu sintagma „*poate fi*”.

- la alin.(2), după cuvîntul „*suma*” urmează de incorporat sintagma „*în monedă*

națională”. Totodată, la norma în cauză urmează de concretizat *data/momentul efectiv* cînd se va calcula cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei. În aceeași ordine de idei, precum și în vederea conformării cerințelor impuse de tehnica legislativă, norma expusă la alin. (2) urmează a fi reformulată vizînd utilizarea verbelor la timpul prezent.

- la alin.(4) urmează de concretizat expres *cazurile* în care de către Depozitarul central vor putea fi emise acțiunile nominative.

- la alin.(5) lit.b) al proiectului Legii, ca fiind de prisos, urmează a fi exclus cuvântul „*orice*”.

- la alin.(5) lit. c) al proiectului Legii, în final urmează a se completa cu sintagma „*și recunoscute drept eligibili de către Banca Națională a Moldovei*”.

- alin. (5) lit.d) cuvintele „intermediari financiari” se va substitui cu „societăți de investiții” așa cum prevede Legea privind piața de capital. Termenul „*instituțiile de credit*” nu este în concordanță cu prevederile legislative în vigoare și proiectele legislative de reglementare a sistemului bancar. Prin urmare, propunem substituirea termenului de „*instituții de credit*” prin „*instituții financiare*”, astfel cum prevede Legea instituțiilor financiare, nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 sau „*societăți de credit*” termen utilizat în contextul proiectului Legii privind societățile de credit, care va substitui Legea instituțiilor financiare.

La alin. (1):

- lit. a), întru corectitudinea redactării, numărul și data emiterii actului legislativ la care se face referință necesită a fi indicat urmare titlului acestuia. Totodată, se propune substituirea sintagmei „Legii cu privire la datoria sectorului public nr.419-XVI din 22 decembrie 2006, garanțiile de stat și recreditarea de stat” cu sintagma „Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat”;

- lit. c), termenul „definite” se va substitui cu termenul „menționate”.

De asemenea, serviciile prestate de Depozitarul central urmează a fi desfășurate pentru a respecta principiul clarității (nu este clară modalitatea de prestare a unor astfel de servicii, cum ar fi a celor de verificare a tranzacțiilor, dat fiind faptul că Depozitarul central nu reprezintă în sine o autoritate de supraveghere). Mai mult, aceste servicii urmează a fi ajustate și corelate în corespundere cu legislația națională (ex. „servicii notariale”, „alocarea codurilor ISIN”, „servicii legate de o emisiune nouă”, „procesarea operațiunilor corporative, inclusiv în ceea ce privește impozitele”, servicii care intră în competența altor instituții și autorități). În acest context, autorii proiectului urmează să țină cont de Legea cu privire la notariat, Legea privind societățile pe acțiuni și Legea privind piața de capital. Totodată, în scopul stabilirii unor norme clare și instituirii unui document juridic de înregistrare a valorilor mobiliare în contul participantului sau deținătorului de valori mobiliare, propunem completarea, la final a propoziției de la alin.(2) lit.a), cu sintagma „*în registrul deținătorilor de valori mobiliare*”. Totodată la lit.i), este necesar de menționat că Republica Moldova nu dispune de instituția „*birou de recensămînt*”, sintagma dată urmînd a fi substituită cu „Biroului Național de Statistică”, conform normelor naționale. De asemenea, lit.h), în final urmează a fi completată cu sintagma „*aprobat de Banca Națională a Moldovei*”.

- la alin. (3) enunțăm că norma acestuia nu este clară, avînd în vedere că în textul proiectului nu sunt delimitate clar serviciile notariale și serviciile de administrare centralizată. Totodată, este conceptual inacceptabilă norma prin

care se abilitază Depozitarul central cu dreptul prestării serviciilor notariale. Or, luând în calcul art.3 alin.(1) al Legii nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, precum și reieșind din necesitatea asigurării calității și imparțialității actului notarial (menit de a ocroti drepturile și interesele legale ale persoanelor și Statului), acesta, pe teritoriul Republicii Moldova, urmează a fi îndeplinit de către *notarii publici*. În aceeași ordine de idei, enunțăm că potrivit celor mai bune practici, la Depozitarul central se depozitează (se înregistrează) valorile mobiliare după aprobarea prospectului ofertei publice de către autoritatea de supraveghere (CNPFF). Astfel, Depozitarul central, de regulă, acordă codul ISIN pentru valorile mobiliare cuprinse în prospectul ofertei publice aprobat de autoritate în vederea admiterii acestora pe piața reglementată, ceea ce este diferit de prevederile proiectului. Serviciul de alocare a codului ISIN pentru tranzacționare pe piețe străine poate fi prestat ca un serviciu auxiliar (vezi anexa B din Regulamentul UE nr. 909/2014) doar de un Depozitar central – membru al ANNA (Association of National Numbering Agencies). Este important de a nu se confunda funcția unei agenții de numerotare cu cea a autorității de supraveghere (CNPFF). În conformitate cu art.8 lit.m) și lit.o) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, art. 11, art. 12, art.38, art.42, art.45, art.81 din Legea privind societățile pe acțiuni și art.4 alin.(2), art.7 - art.9 din Legea privind piața de capital, ținerea Registrului de stat al valorilor mobiliare, înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare și, respectiv, acordarea codului ISIN fac parte din atribuțiile CNPFF. Astfel, se propune excluderea lit.c) din alin.(3) art.5 și a alin.(3) din art.33 al proiectului.

- alin. (4) se va exclude, deoarece nu ține de conținutul art.5.

La articolul 6 al proiectului de lege, nu este clar cine va stabili gradul dat de neglijență, instanța de judecată sau Banca Națională a Moldovei, motiv din care urmează de concretizat caracterul răspunderii la care poate fi atras Depozitarul central (*civilă, administrativă, sau penală*).

La art. 7 al proiectului de lege, norma are un conținut confuz, deoarece nu este clară semnificația cuvintelor „Valorile mobiliare deținute de participanți în registrele Depozitarului central” (a se vedea noțiunea „deținători de valori mobiliare”). Totodată, se consideră inacceptabilă norma privind abilitarea Depozitarului central cu dreptul de aplicare a sechestrului asupra valorilor mobiliare și categoric acesta nu poate fi indicat ca unicul subiect să aplice sechestrul asupra valorilor mobiliare.

Art. 8 al proiectului de lege sugerăm a fi exclus, întrucât conținutul acestuia poartă un caracter general, fiind lipsit de densitate normativă.

La art. 8-13, 18:

La art. 9 alin. (2) al proiectului de lege, cuvintele „trebuie să dezvăluie orice posibile conflicte de interese” necesită a fi substituite cu cuvintele „sunt obligați să informeze despre un conflict de interese existent sau un conflict de interese ce poate să apară”.

La art. 10 al proiectului de lege:

- la alin. (1), cuvintele „cu cel puțin” propunem a fi substituite cu cuvintele „în

care cel puțin”, ca fiind mai adecvate în context. În același timp, este discutabilă norma care stabilește posibilitatea unui număr variabil în privința numirii membrilor Consiliului de supraveghere al Depozitarului central;

- la lit. b), este conceptual inacceptabil de a fixa în lege denumirea unui agent economic, a stabili dreptul acestuia de a face propuneri pentru numirea de membri în cadrul Consiliului de supraveghere al Depozitarului central. Totodată, în scopul conformării prevederilor proiectului Legii cu prevederile Legii nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital, este necesar de substituit sintagma „*Bursa de Valori a Moldovei*” de la art.10 alin.(1) lit.b), prin sintagma „*operator de piață*”;

La art. 14 alin. (2) al proiectului de lege, cuvintele „Pentru a stabili și a exercita funcția de audit intern” propunem a fi substituite cu cuvintele „Pentru organizarea funcției de audit intern”. Suplimentar, norma urmează a fi reformulată vizînd utilizarea verbelor la timpul prezent. Totodată, propunem reglementarea prin art.14 din proiectului Legii a *controlului intern* și nu numai a *auditului intern*. Auditul intern este parte componentă a controlului intern, iar o societate ca Depozitarul central urmează să instituie controlul intern al tuturor proceselor specifice activității Depozitarului central și nu numai cele referitoare la auditul intern.

La art. 16 al proiectului de lege, nu este clar cum Depozitarul central ar oferi reduceri sau rabaturi în situația în care toți participanții și emitenții conectați urmează a fi tratați echidistant și nediscriminatoriu, iar în titlul articolului dat, se consideră necesară reformularea termenului „Dezvăluirea”, în vederea utilizării unei terminologii juridice conform actelor normative în vigoare.

- la lit. c) urmează a fi revizuită norma expusă, deoarece în formula propusă aceasta este incompletă.

La art.17 al proiectului legii:

- titlul nu exprimă clar reglementarea domeniului la care se referă.

- alin. (1) sintagma „*va acționa*” necesită a fi substituită cu cuvîntul „*acționează*”;

- la alin. (2) al proiectului Legii urmează de concretizat *modalitățile de cooperare* între Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare.

Prin menținerea cuvintelor „În exercitarea acestor responsabilități” norma poartă un caracter ambiguu, motiv pentru care necesită a fi revizuită.

La art. 20 al proiectului de lege:

- alin. (1) necesită a fi revizuite cuvintele „pentru operarea unui Depozitar central în Republica Moldova” în scopul asigurării înțelegerii și aplicării corecte a normei.

- la alin. (3) norma este ambiguă prin utilizarea cuvintelor „În lipsa unei astfel de

aprobări prealabile”, motiv din care conținutul dat urmează a fi reformulat.

La art.22 al proiectului de lege:

- alin.(1) indică că Depozitarul central poate externaliza o parte sau toate funcțiile sale către o terță parte, nefixându-se că aceasta deține o autorizație sau licență în domeniu (aspect inadmisibil în cazul externalizării);

- alin. (1) lit. h) norma este confuză, avînd în vedere că în textul legii nu se precizează semnificația „autorității competente”. De asemenea, pentru evitarea interpretărilor eronate, este necesară detalierea cuvintelor „autoritățile competente relevante”. Observația este valabilă și pentru lit. k) al aceluiași alineat.

- alin. (1) lit. i) nu este clară sintagma „care s-ar aplica în cazul în care furnizorii de servicii ar fi stabiliți în Uniune”.

- alin. (1) lit.l) urmează de specificat expres *autoritatea responsabilă* care va autoriza externalizarea de către Depozitarul central a unuia din serviciile de bază.

La art. 45-49, titlurile necesită a fi excluse, deoarece în raport cu regulile tehnicii legislative elementele structurale care conțin dispoziții finale și tranzitorii nu se întitulează.

La art. 48, termenul „Operaționalitatea” are o utilizare inadecvată în textul proiectului de lege, din care cauză necesită a fi reformulate, iar redacția art. 49, în formula propusă, nu se conformează regulilor tehnicii legislative.

Suplimentar, se remarcă faptul că luînd în considerare că proiectul de lege înaintat va acoperi și instrumentele financiare, reglementate de Legea privind piața de capital, urmează a clarifica conceptual:

- care este modelul sistemului de deținere a valorilor mobiliare corporative (*One-tier system, Two-tier system*), reieșind din faptul că unul din scopurile primordiale ale acestui proiect notat de autori este transparența acționariatului;

- cine sunt participanții Depozitarului central și care este natura relațiilor în raport cu clienții săi, dat fiind faptul că pentru valorile mobiliare corporative aceștia sunt reglementați de Legea privind piața de capital;